

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 fr.
1/2 an 12 fr.,
1/4 an 6 fr.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

„Sfânta Unire“.

I.

Vestim cetitorilor noștri cu bucurie, că societatea literară-socială, ce s'a proiectat în conferența dela Oradea-mare, s'a apropiat cu un pas mai mult de realizare. Comisia emisă pentru elaborarea statutelor s'a folosit de prilejul fericit al conferenței episcopoești, prezentând proiectul de statute al înființării societății. După o desbatere meritorie, statutele au fost primite. Mai restază acum aprobarea lor, ceea-ce — suntem siguri — va urma în timpul cel mai scurt; apoi punerea lor în practică, ceea-ce, nu ne îndoiim, se va face cu toată însuflețirea, ce caracterizează interesul mai viu al publicului nostru în vremea din urmă.

Societatea îmbrățișează un teren foarte vast, extinzându-se și asupra literaturii și asupra problemelor de viață socială.

E un teren așa de uriaș, ce reclamă o activitate de mult dorită și așteptată.

Societatea „Sfânta Unire“ va căuta să dea un deosebit avânt literaturii scrise în spirit creștinesc, va încerca organizarea tuturor forțelor de muncă și a publicului credincios, va ridica o librărie și o tipografie, pentru răspândirea cât mai puternică a principiilor sale.

Va edă cărți, va aranja conferențe și prelegeri populare, — va înființa tot soiul de reuniuni cari promovează bunăstarea și cultura poporului.

Membri acestei reuniuni — numărăm pare-ni-se un milion și jumătate de suflete — vor avea să solvească taxele anuale, donațiunile și venitele întreprinderilor industriale (tipografia), vor asigura acestei so-

cietății un viitor strălucit în timpul cel mai scurt.

Organizarea societății încă e contemplată pe un ton foarte bine chibzuit. Patronii ei sunt, de sine înțeles, iubiții noștri Arhieriei, căroră le revine sarcina, nobilă de a ocroti ca adevărați părinți aceasta plâpândă odraslă, de care noi legăm atâtea și atâtea speranțe frumoase. Președintele poate să fie și mirean; dintre cei doi vicepreșidenți unui trebuie să aparțină clerului. Comitetul e compus din 12 membri — clerici și mireni — aleși din întreaga provincă noastră bisericească.

Societatea își va ține adunarea generală în fiecare an, în diferite orașe și centre de ale noastre.

* * *

Am schițat fugitiv câteva idei fundamentale, de cari va fi călăuzită societatea literară socială, ce se va inactiva, credem, încă cu începutul anului viitor.

Importanța deosebită, ce se dă literaturii, în vremea din urmă este un semn foarte îmbucurător, pentru care să aducem laudă lui Dumnezeu. Azi, când se ceteste și se scrie așa de mult, când veninul învățăturilor false se strecoară și în casele credincioșilor noștri, în haina amăgitoare a artei, nu mai e de ajuns lupta cu cuvântul viu, ci trebuie să luăm și noi condeiul în mână și să răspundem tiparului cu tipar și literaturii ateiste și pornografe cu literatură cinstită și creștinească. Să sprijinim pe scriitorii, cari luptă sub acest steag, căci sprijinindu-i pe ei, asigurăm cea mai trainică temelie, pe care se reazimă viața unui neam. Să comparăm literatura noastră bisericească cu aceea a altor neamuri, și vom vedea cât de înapoiați suntem și pe acest teren.

Nu e necesar să insistăm mai mult în această direcție, căci cetitorul e convins, alături de noi, de necesitatea acestei activități.

Ne exprimăm totuși, de încheiere bucuria pentru împrejurarea, că statutele atrag în sfera activității lor și elementul mirean, care până acum se tânguia neconținut, că e exclus dela ori-ce amestec în afacerile bisericii și a școlilor noastre.

Ne exprimăm mulțumita și dragostea pentru muncitorii, cari pregătesc acest minunat teren de muncă, sub egida binecuvântată a Arhieriei.

Așteptăm cu neastâmpăr ziua, când muncitorii culturii creștine-românești vor putea să înceapă o muncă neasămănat mai rodnică de cum a fost aceea dintrecut, neînțeleasă decât de puțini, și lipsită de sprijin.

Arhieriei în Blaj. Eri în 2 c. n. au sosit la Blaj cu acceleratul H. H. Lor. Dr. Demetriu Radu Episcopul Orăzii Mari și Dr. Vasile Hossu Episcopul Lugojului, însoțiți de dl Dr. Coriolan Pop adv. în Oradea-Mare. — Înainte de amiază sub prezidența Ilustrilor Arhieriei D. Radu și V. Hossu s'au întrunit membri comisiei emise de Conferența din Oradea-Mare pentru compunerea statutelor societății: „Sfânta Unire Societate Literară-Socială“, fiind de față canonicii Dr. Octavian Domide, Dr. V. Szmigelski și Dr. I. Marcu și avocatul Dr. Cor. Pop. Statutele s'au primit în genere. — Satorirea lor definitivă s'a încredințat canonicilor Dr. Izidor Marcu și Dr. V. Szmigelski, cari le vor prezenta la întrunirea, ce va avea loc în August cu prilejul jubileului Asociațiunii în Blaj.

*

La conferența episcopoească de azi conchemată de Exc. Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi de Apșa, iau parte, special fiind invitați, membri capitlului arhidiecezan, vicarul capitular din Gherla Mgf. Ioan Georgiu, vicarul general din Lugoj: Ilustritatea Sa Ioan Boroș, Dr. O. Domide canonic și Dr. Alexandru Gheșe din Gherla. — Obiectul conferenței: afaceri bisericești-scolare, privitoare la provincia metropolitană.

Intregirea congruei preoțești în anul 1909. Ministrul reg. ung. de culte și instrucțiunea publică în fiecare an publică raport despre afacerile bisericesti și școlare, cari cad în resortul său. Din raportul pe 1909, apărut în 1910, ne luăm voie a extrage unele date, cari credem, că vor interesa pe cetitorii foii noastre:

Congrua: s'a regulat prin articolul de lege XIII—1909, sancționat la 21 Aprilie 1909. În sensul acestei legi în 1909 s'au asigurat ca întregire congruală pentru 2979 parohi și 809 capelani catolici: 3,098.033 K. (cuprinzându-se în aceasta sumă și cuota de 400.000 K., taxa solvită de beneficiile mari bisericesti, și 1,200.000 K. din fondul religionar); anume la 1.061 parohi și 765 capelani de ritul latin: 1,177.580 K., iară la 1918 parohi și 44 capelani gr.-cat. 1,920.450 K. Dintre preoții gr.-cat. 369 au avut calificățiune inferioară.

La acatolici s'a asigurat pentru 3992 de preoți (ministri); 2,552.022.53 K. anume: la 1482 ministri ev. ref. 991.544.08
la 373 luterani: 212.638.77
la 1947 preoți gr.-or. români 1,207.931.71
la 16 preoți gr.-or. serbi 2,135.53
la 106 ministri unitari 117,196.82
la 68 rabini israeliți 20,396.07

Dintre aceștia cu calificățiune inferioară au fost gr.-or. români 1338, sârbi 1, unitari 2, israeliți 39; la calvini și luterani toți ministri au calificățiune superioară.

Ca datele statistice, publicate mai sus, să nu fie greșit interpretate, credem a fi de lipsă, să le facem un mic comentariu. Este în de obște cunoscut, că Românii locuiesc în Ardeal și în partea Ungariei de dincoace de Tisa ținuturile cele mai deluroase și muntoase, unde comunele sunt în genere

mici și serace. Din aceasta cauză dotațiunea preoților dela comunele bisericesti e foarte modestă. Ba avem și parohii, în cari preotul, în loc de a avea venit, are plus erogat în beneficiul parohial. De aici se explică faptul, că preoții greco-cat. și gr.-or. români figurează la întregirea congruală dela stat cu sume așa considerabile. Să nu scăpăm însă din vedere, că afară de romano-catolici, cari au fondul religionar, confesiunile reformate primesc la an peste 4 milioane sub titlul de subvențiuni pentru bisericile respective; pe când românii gr.-or. capătă din visteria statului cam 100.000 cor. iar biserica gr.-cat. nu se împărtășește de nici o subvențiune.

Tot miseria parohiilor e cauza de înainte de a se regula întregirea congruei atât biserica gr.-cat., cât și cea română gr.-or. au fost silit să primească la cursurile de teologie tineri, cari nu au terminat gimnaziul. Acești tineri fiind hirotoniți întru preoți, s'au mulțumit și cu venite beneficiile mai mici, mulți din ei au trăit din averea familiară. Imprejurarea aceasta explică faptul, că între preoții gr.-cat. (mai ales în Arhidieceza și dieceza Lugojului) sunt 369 preoți cu calificățiune inferioară, iar între cei gr. or. 1338. — Preveditor însă această stare se va schimba. La Blaj în urma conșinului adus în sinodul arhidiecezan din 1909 s'a sistat cursul teologic bienal, susținut până atunci din necesitate. Observăm că la acest curs tinerii să împărtășiau de instrucțiune temeinică din partea profesorilor de teologie, numai cât studiile se propuneau mai pe scurt. Deci pe nedreptul se zice, că calificățiunea lor e necompletă ori nesistematică nu au „calificățiune superioară“ pretinsă de articolul de lege XIV 1898 spre a fi îndreptățit la întregire congruală completă, adică de 1600 cor.; dară au calificățiune suficientă pentru parohiile, la cari au fost destinați. Precum

știm, nici la gr.-or. nu se mai primesc în Seminaru decât tineri absoluți de 8 clase gimnaziale.

Corespondințe.

Dela Orade.

— Dela corespondentul „Unirii“. —

După o văduvie aproape de trei ani. dieceza latinilor de Oradea Mare și-a instalat pe șeful său, pe fostul episcop din Győr, contele Nicolau Szécheny, primindu-l cu mari festivități.

Episcopul latin de Oradea ca patron al lor 9 parohii gr.-catolice a fost salutat în prețiuă instalări între altele 50 de deputațiuni și de clerul nostru gremial, condus de Ilustr. Sa Dr. Augustin Lauran prepositul capitular.

Între deputațiunile numeroase am văzut și pe frații noștri gr.-orientali sub conducerea protopopului Toma Pacala, prezentându-se în altă zi și la biserica catedrală a sărbătoritului episcop latin.

Și aici, fără de a supăra pe cineva, trebuie să remarcăm actul, că la instalarea Ilustrității Sale a Dl. Episcop român Dr. Demetriu Radu nici de umbra lor nu am dat. Atunci s'au scușat că n'au fost avizați oficios. *Oare acum cine i-a chemat și cine i-a avizat?*

În ziua instalării la prânzul festiv s'au rostit mai multe vorbiri, dintre cari cea mai distinsă și aplaudată a fost vorbirea Ilustrității Sale a Dl. Episcop diecezan, publicată în toată estenziunea și în ziarele din loc.

Altcum pressa din Oradea simte în puțină supărare pe noul episcop latin, din pricina, că nu i-a invitat pe ziaristi nici la Țânz, nici la festivități în mod separat.

FOIȚA.

RUGĂ.

O Maică Marie
Ce-ai bucurie,
Adu-mi dela Tine.
Din stele senine
O floare plâpândă
Cu inima blândă
Ș-atât de curată:
Ca raza plecată
Din focul din soare
Ș'ascunsă 'n izvoare!
Și leagă-ne leagă
Pe vicața întregă,
Pe cum se 'mpreună
O rază din lună
C'o flacăra vie
Ce arde 'n pustie. *Strin.*

Fragmente.

„M'am întâlnit, prietino, de curând c'un om, pe care nu-l văzusem de mult. Îl știam năcăjit, aruncat într'un colț de țară, purtând o slujbă cu puține venite. L-am privit îndelungat și nu mă puteam lega de el. În sfârșit, totuși, m'am hotărât. M'apropriu, îi dau binețe, iar el mă privește din înălțime, fără interes, ca pe un obiect.

— De cine am cinstit? mă întrebă.

Îi spusei numele și băgai de seamă că fu urât surprins. Un vâl, ca de întunec i-se prelinsă repede pe față. Eră bine hrănit și bine îmbrăcat. Trei inele de aur, cu pietri, îi străluceau pe degete. Eră, după toate semnele, bine situat acuma, și eu, cu numele meu, îi deșteptam vremurile de mizerie, prin cari, în parte trecusem împreună.

— Tu vâd că te-ai „boerit“, îi zic, eră aproape să nu te cunosc.

— Da, am luptat mult. Trebuie multă sdroabă ca să ajungi ceva în lumea asta. Tu porți și acuma slujba de pretore?

— Da.

— De cinci sprezece ani?

— De cinci sprezece.

— Și ai să mori în slujba asta?

— Așa se pare.

— Asta-i prostie, cea mai mare prostie. Vezi măi, viața e ca o apă turbure și groasă. Și ca să mai utezi în ea trebuie să înoți mereu, vârtos, toată puterea musculară trebuie să ți-o pui în joc. Dacă stai pe loc, te cufunzi, te mănca un pește, ori, în cazul cel mai bun, stai mereu la fund, fără să te mai iee cineva în seamă. Ca să răsbați printre alții, trebuie mereu să lupți.

— Și crezi tu, i-am zis, că eu în acești cinci sprezece ani am stat cu mâinile în sân? Crezi că n'am luptat.

— Nu, n'ai luptat. Dacă ar fi cum

spui, azi n'ai fi unde ești. Ai fi departe. Ce-ai făcut tu în acești cinci sprezece ani?

— Am muncit mereu. Am căutat să-mi țin slujba în rânduială, am iubit dreptatea. Din cât am putut n'am asuprit pe nime. Mi-am rezolvit actele cu acurateță. N'am călcat pe grumazii celor mici. Am fost corect în purtări față de cei mari.

El mă privi cu băgare de seamă, și îmi zise:

— Ce țință urmăreai când te purtai așa cum ai spus mai sus?

— Ținta să-mi împlinesc slujba cum se cade, să fiu și să rămân un om cinstit.

— Cinstit! zise el indignat. Iată prostia ta: cinstit. Tu ai luptat într'adevăr, dar și tactica luptei și motivul ce te-a pornit la luptă, e greșit.

Trăind în viață, adause, poți rămâne într'adevăr cinstit. Dar' atunci n'ajungi departe. Atunci poate nici nu te mai miști din locul unde te-a implântat norocul cel dintâiu. Un an doi, am crezut și eu ca tine. Dar' în grabă am înțeles viața. Am privit în jurul meu și am văzut că toți aceia cari nu-și bat capul cu vorba aceea rară, pe care o numești cinstit, răsbat mereu înainte, prind slujbele celea mai bune, se ridică din treaptă în treaptă. A lor e lumea, și își bat joc de ș'o folosesc cum vor, întocmai cum un comediant face ce vrea din pălăria lui netrebnică. Am văzut că cei sinceri, cei umiliți tângesc la umbră și pier, pe când mul-

Despre noul episcop latin E. Sa. Nicolau Szécheny deja de acum putem constata, că se află în cele mai pretinse relațiuni cu marele nostru Arhiepiscop, despre ce a și dat plăcută dovadă prin aceea, că prima vizită în Oradea a făcut-o la Reședința noastră.

Ajuto-i bunul Dumnezeu, ca și în viitor să-l aflăm aproape de inima noastră în toate cele ce ne privesc comun.

* * *

Azi în ziua Înălțării Domnului îl avem de oaspe în Orașul nostru și pe Instr. Sa. Dl. Episcop al Lugojului, din ocaziunea căsătoriei nepotului său, a tinărului inginer Ioan Hosszu cu Doamna Nora Kiss, fiica avocatului diecezan Dr. Demetriu Kiss.

Cununia o va celebra Instr. Sa. Dl. Episcop Dr. Demetriu Rađu, cu asistența parohului și a capelanului catedral.

Urăm tinerilor miri fericire îndelungată.

Correspondent.

DIN REGAT.

— Dela corespondentul nostru. —

Citesc într-o gazetă de astăzi dimineață următoarele: Superiorul chinoviei române dela muntele Atos, călugărul David Bratu a trimis guvernului român o petiție prin care cere să se ia măsuri pentru apărarea lăcașului în care se adăpostesc călugării români și credincioșii dela noi în călătoria lor la sfântul munte. Apele care înconjoară muntele, sapă mereu malul și de unde înainte chinovia Prodom era la 20 m. departe de țarm, acum apa e la depărtare numai de opt metri. Superiorul chinoviei spune, că localul costă 200 mii lei și ar fi păcat să se prăbușească în apă. Ca urmare cere să se

facă lucrări pentru întărirea malului cu un dig. — Până aici nimic extraordinar. Dar călugărul cere să se facă un dig, care va trebui să coste 2 milioane lei și aici e partea cea grea. — Negreșit, că guvernul român n'are să lase în pericol lăcașul călugărilor români din sfântul munte dar cu greu se poate admite, că are să dea două milioane pentru apărarea unui local de 200 mii de lei.

* * *

La ospiciul Socola s'a stins în puterea vârstei încrânceatul suflet al lui **Ion Adam**. Cine a avut prilejul să-l cunoască în de aproape pe peregrinul acesta blond cu ochii viorii, aveă să descopere în făptura sa potrivită, un suflet prea mare, prea sălbatec, prea fără frâu, pentru ca să nu cază strivit de titanii vieții.

Ah! sufletul său singur e de vină, că autorul „Florilor de câmp” astăzi nu se mai află printre noi. Cei care l-am cunoscut, am fost buni proroci cu dânsul, fiindcă unul ca el nu aveă rost să trăiască într-o vreme așa de ticăloasă, în care trăim noi. Pentru Ion Adam trebuie să vărsate lacrimi curate de creștin, fiindcă el a dus în spate samarul vieții de martir, pe care nimeni n'ar fi bănuț. Rugați-vă pentru el!

* * *

În biserica noastră de stat a prins iarăș a sufla austrul fioros al dezbinărilor.

Azi dimineață s'au întrunit membri sfântului Sinod sub prezidenția I. P. S. Mitropolit Primat, la ședința fiind de față și ministrul cultelor C. Arion. Luând cuvântul P. S. Episcopul Dunărei de Jos, cere să se instruiască o comisiune din rândul sf. Sinod, care să aducă actuala lege sinodală în spiritul canoanelor și în urmă membri sf. Sinod să se ocupe de a doua cerere a P. S.

Mitropolitul Primat, de membri care acuză pe I. P. S. Mitropolitul Primat de erezie, imoralitate și plagiat. Numai după modificarea în totul a legii sinodale, se poate în mod definitiv, pune capăt conflictului bisericesc. După ce P. S. Episcop al Romanului, a citit adresa, s'a sculat foarte liniștit și a părăsit ședința. În momentul, când P. S. Sa părăseă sala, s'a sculat P. S. Conon Episcopul Hușilor și i-a zis:

— De ce părăsiți sala P. Sfinte? Și de ce aduceți neliniște în biserică, când ați jurat, că veți ține pace așa cum am făcut cu toții atunci, când am fost unși ca arhierii?!

La această apostrofare P. S. Episcopul Sașirin al Romanului se oprește în dreptul ușei și făcând o reverență zise: — Cu tot respectul... și a plecat.

* * *

Azi după amiază d. N. Iorga își va citi discursul de recepție în Academie, căruia îi va răspunde d. A. D. Xenopol. După aceea într-o apropiată ședință a Academiei, d. N. Iorga va răspunde ultimei comunicări a dlui Duihu Zamfirescu, în care dsa a atacat în mod atât de violent poporanismul și mișcarea culturală din Ardeal.

* * *

Cunoscutul om politic și distinsul ofițer Gheorghe Manu, a murit în vrâștă de 78 ani, din pricina cancerului la rinichi. Descendent al unei familii vechi românești, repausatul a fost ministru de finanțe, interne, război și în două rânduri președintele consiliului de miniștri. Dânsul a jucat un mare rol în partidul conservator și activitatea sa e prea bogată pentru a o putea cerceta în grabă. Moartea sa e deplănsă de toată suflarea conservatoare și de întreaga țară.

țimea oamenilor calcă plini de sănătate, înainte. Și mi-am zis: ce folos să fiu o vioară pe care o calcă ori cine în picioare, când pot să ajung cel puțin un spin, care tot e mai ridicat dela pământ și poate să înțepe pe dușmanii lui?

Și când mi-am pus întrebarea aceasta, am simțit în mine, de-odată, un om nou, cu vreri și cu puteri nouă. Am simțit în mine singurul motor, care poate să te înalțe, să te ducă înainte, am simțit *ambitia*. Da, prietino, fără ambicie nu poți face nimic în lume. Și tot atunci am înțeles că acest oaspe nou ce veni să-mi cerceteze sufletul, dându-mi sfaturi, e cel mai mare dușman al cinstei.

Am priceput, că în lume ambicia de mult a omorât cinstea.

— Să-mi dai voie, i-am răspuns, eu cred că ambicia de multe ori ocrotește cinstea.

El surise cu durere și mă privi cu compătimire.

— Nu de ambicia care-i paznica cinstei, îți spun eu că te poate ridica la suprafață, și te poate pune în frunte. Ambicia, de care îmi spui tu, e soră cu cinstea. E poate, o parte a cinstei. Ci ambicia mea nu-i altceva decât setea nepotolită de-a apuca tuturora înainte, pe ori ce cale, de-a sdrobi, fără remușcări, tot ce-ți stă în cale. Aceasta e adevărata tărie a vieții.

Ambicia aceasta face să te vezi și să

te simți înainte de toți pe tine, ori ce ai întreprinde în viață. Te face să fi stăpân și slugă în aceeași vreme. Îți poruncește să lingusești pe cei mari, să strivești pe cei asemenea ție, să disprețuești pe cei mici. Mai pe sus de toate îți va porunci să mințesti. Din minciună să-ți faci o haină pe care și nu s'o crezi că te poate scuti și de vânt și de căldură și de îngheț. Cu care să poți intra în salon și în bordei. Și să vezi, prietino, aici e farmecul vieții. E greu puțin până te deprinzi. Dar' de-aci încolo merge ușor. Sute și mii se vor sili să-ți umble în voie, zeci de inși se vor scula de pe scaunele lor, să-ți lase locul. Ambicia îți dă o putere nemărginită, o putere hipnotică, ee lucră și asupra ta și a altora, cu cari vini în atingere. Deci, eu am înaintat, sunt astăzi domn mare, în urma acestei ambicii. De altfel te-ăș ruga numai, să-ți deschizi bine ochii și să vezi, că toți ce-i ce-s în slujbe mari, în posturi grase, toți ce-i ce-au ajuns la bogăție, sunt mari ambițioși. Sunt învingătorii lumii acesteia. La o mie nu sunt zece pe cari să-i fi ridicat calitățile lor sufletești. Un vlădică, un director de bancă, un mare scriitor care să fie deplin apreciat până trăește, nu vei afla fără să nu le descoperi o mare doză de ambicie.

Oamenii-s orbi, frate, și trebuie să le dai ghiolduri ca să te vadă. În lumea asta, ca să ajungi ceva, trebuie nesmintit să te împulzești. Iată vorba cea mai potrivită. Eu

am cunoscut un popă de treabă, care ne da mai multora să înțelegem, că va ajunge vlădică. Și eu, nu m'ăș mira să-l văd într-o zi cu mitra pe cap. Numai să se știe imbulzi cum se cade. —

Simțeam cum îmi crește dușmănia în suflet față de această brută grasă și umflată, care își bătea astfel joc de tot ce are un preț în lumea asta. Și mă gândeam: într-adevăr sunt mulți în lume ca el, dar toți laolaltă să-i aduni și să-i pui într-o cumpănă, n'ar trage cât un om cinstit. Vor ajunge ei în frunte în lumea asta, dar' nu cred să nu fie clipe, când apărându-și singuri valoarea morală, să nu se îngrețoseze de ei înșiși.

— Eu nu vreau să-mi fie scârbă de drumul bătut de tine, i-am zis. Și nici nu vreau.

— Atunci să ști că mori în slujba ce porți acum. Dar' totuși aș dori să știu pentru ce nu vrei?

— Pentru că nu vreau să-mi fie scârbă de mine însuși. Ar fi pentru mine cea mai mare nenorocire. El răsese cu hohot, și aprinzându-și țigara se urcă într'un cupeu de clasa întâi. De pe trepte îmi spuse: Nu scârbă. Dimpotrivă, vei fi foarte mulțumit cu tine însuși.

Chipul acestui om nu-mi mai iese din minte, prietino. Și de câte ori văd pe cineva că se împulzește, îl văd mereu pe omul acela.

I. Agărbicean.

Reviste.

În fine ajunge marele nostru Bunea și în Academia Română din București. Într'una din sesiunile mai apropiate se va da cetire și discursului de recepțiune a celui mai luminat Român ardelean de ieri-alaltăieri: Dr. Augustin Bunea. Față de discursul acesta în ziaristica de peste munți și cea de dincoace se vedește deosebit de mare interes.

De s'ar cinsti baremi după moarte în chip vrednic cel ce în sensul literar al cuvântului o viață întreagă și-a jertfit pentru neamul său „fără să fie primit vre-o recunoștință, decât doar batjocură, hulă și ocară“ ...

În Camera Ungară la bugetul cultelor dintre deputații partidului nostru național a vorbit în zilele din urmă foarte corect deputatul Baiei de Criș, protopopul Dămian. Estragem din vorbire următoarele: Din cele vre-o 4 milioane, câte se iau la resortul cultelor expres pentru ajutorarea gimnaziilor, României nu capătă decât un bagatel. — Gimnaziul din Brad, a cerut la timpul său 130.000 coroane; cererea însă până azi a rămas fără de răsunet. În schimb s'au dat 400.000 cor. din fondurile Comunității de avere (românească) pentru gimnaziul de stat din Caransebeș. În Turda a votat comitatul (cu majoritate covârșitoare românească) 300.000 cor. pentru cari se va arunca dare deosebită. Acelaș lucru s'a petrecut și în comitatele românești Hunedoara și Făgăraș.

Referitor la școlile populare constată, că pentru 2570 școli de stat se dau 185.350 coroane, pentru școlile comunale (1351) 246.875 cor. Pentru școlile confesionale și anume: pentru 5287 romano-catolice 675.680, pentru cele armenesti (3) 1040, pentru 1802 unite 45000 cor. pentru 1861 școli calvinești 364.976 cor. pentru 1303 luterane 229.976 cor. pentru 1511 școli neunite 18.660 cor., pentru 36 școli unitare 3900 coroane, pentru 440 școli jidovești 54000 coroane. — Din sumele orende preliminate pentru zidiri, muzee, biblioteci ș. a. României văd foarte puțin.

De după datele oficiale — continuă deputatul Damian — cu sfârșitul anului școlar 1908/9 au fost 16.946 școli populare. Școlile de

stat s'au sporit dela 2336 la 2577. Școlile confesionale unite și neunite (1802, 1511) au pierdut laolaltă 201 școli.

Deputatul mai expune cazuri pozitive despre abuzurile regretabile în jurul împărțirii congruei și a ajutoarelor, — și declară în numele partidului național român, că nu primește bugetul.

În ședința din 29 Maiu deputatul partidului muncii I. Siegescu citează din Telegraful Român nr. 96 și 103 date nu chiar recunoscătoare față de luptele noastre politice. Din lungul discurs caracteristic reținem și noi două momente, cari ne privesc mai deaproape: chestia autonomiei catolice și a salarizării canonicilor noștri. „Prea îl rog (pe dnul ministru al cultelor) ca atunci, când va fi actuală chestia aceasta (autonomia) să fie cu considerare și la organizația bisericească a Românilor greco-catolici, căci doar și biserica aceasta se poate astfel infiltra (în autonomie), ca eu-l ei specific să fie încâtva exprimat“.

La punctul despre canonici înșiră leafa acelor de până acuma și continuă între altele și cu următoarele: „Dar, nu de aceea doresc eu pe seama lor dotațiune, mai mare, pentru că sunt canonici, ci pentru că au rol conducător în dieceză, doar fiecare își are cercul de muncă; unul e director de cancelarie, altul prepozit, al treilea e canonic a latere, al patrulea inspector suprem de școli, — așadar îndeplinesc în biserică și statul ei rol mare, și pentru aceea sunt vrednici, ca pe dânsii să-i împărtășească domnul Ministru de onorar cuvenit. Oă oare cum s'ar putea aceasta efeptul: în așa mod doară, precum e în Austria, ca și pe dânsii să-i împartă în clase de ranguri, sau într'alt chip — rămâne egal; dar, că dânsii trebuie împărtășiți de o mai mare dotațiune, aceasta, așa socot, o va recunoaște într'adevăr și O. Camera“.

Noutăți.

Mulțumită. Pentru biserica gr.-cat. din Jucul-de-sus au binevoit a donă un potir de aur în preț de cor. 120 Prea Onoratul Domn Protopop Ioan Hătegan cu Prea stimata lui soție Aurelia Deac. Tatăl cel ceresc să le răsplătească din darurile sale cele bogate, cerești și pământești, să le lungească firul vieții la mulți ani buni și fericiți, spre a putea face însă mult bine cu cei lipsiți. Jucul-de-sus la 29 Maiu 1911, pentru curat *Aurel Pop*, paroh gr.-cat.

Stipendiul „Francisc Iosif“. — La încheierea lunii Maiu, Senatul Capitalei a scris termin pe 26 Iulie n., pentru obținerea stipendiilor anului 1911 din fundațiunea de încoronare Francisc-Iosif, anume: un premiu de sculptură: 4000 cor.; un premiu de muzică 1600 cor.; și unul de industrie 2400 cor.

În România pelagra a luat proporții îngrijitoare. Sunt aproape 80.000 pelagroși.

Onoarea femeiei române. Comisia disciplinară a comitatului în ședința sa de alaltăieri, prezidată de comitele suprem Urban, a pedepsit pe protopretorele din Halmagiul-Mare Lovich Gyula cu amendă de 120 cor. pentru că cu câteva săptămâni mai nainte la o petrecere românească s'a prezentat beat și s'a purtat necuviincios față de damele românești.

La fondul casei împreunate cu hala de vânzare a „Societății meserieșilor români“ din Blaj au intrat următoarele contribuiri: Dr. Simeon Chețianu, adv. Agnita 30 cor., Ghedeon Bratu, N. D. Moroiano, G. S. București câte 20 lei, Apostolescu C. 16 lei, C. Orescu, G. Calomfirescu, C. Nicolau, G. H. Theodorachy, Al. D. Florescu, L. Rusu, Ioan C. Nicolaescu, Trifu Nicolau, București — câte 10 lei; Ștefan Pop, prof., I. Moșiu, Reșnovanu Babeș, Gheorghe C. Deșliu, G. D. Berlescu, V. Oniga, N. Ivan, București câte 5 lei; N. Jatropol, 4 lei; Dr. Octavian Domide, canonic Gherla 4 cor.; Dr. Ioan Bălan, preot gr.-cat. București, Vasile Morariu, învățător Ludoș câte 2 cor. V. C. I. Nicolaescu, N. N. București câte 1 leu, Dr. Ioan Băltar, cand. de avocat, Iosif Bărluțiu, primar Valea-Geoagiului, Ioan Muntean, preot Velț; Laurean Moldovan, învățător Basna, Victor Pop, preot Silvașul român, N. Bohățel, inginer Ciud câte 1 cor.

Testamentul lui Bánffy. Testamentul lui Bánffy datează din 10 Aug. 1897. Toată averea imobilă a testat-o copiilor, cari au datorința a da văduvei o rentă anuală de patru mii coroane.

Rumpere de nori în Capitală. Miercuri seara dela 6—9 ore a fost o puternică rumpere de nori în Budapesta, inundând grabnic aproape întreg orașul. În decurs de jumătate oră pompierii au fost chemați în 300 locuri. Cele mai multe suterane s'au umplut de apă.

Convocare. Despărțământul Bistrița al „Astreii“ pentru cultura și literatura poporului român, invită pe toți membri și binevoitorii, cari doresc înaintarea culturală a acestui popor la adunarea cercuală generală, ce se va ține în Borgotiha a doua zi de Rusalii, la 12 Iunie 1911 st. n. la 11 ore a. m. în localul școlii confesionale.

Petreceri. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur invită la petrecerea de vară ce o aranjează Luni la 12 Iunie 1911 st. n. (a doua zi de Rusalii), în grădina „Chirilă“ din Abrud. Venitul curat e în favorul Reuniunii.

Strângerea (Innecarea) în piept și bătărea de inimă adeseori este urmarea scaunului neregulat: folosind dimineața pe nemâncate câte 1/2 pocal din apa naturală amară **Francisc Iosif**, promovează circulația sângelui în corpul inferior și prin aceasta aduce ușurare sigură congestiunii sângelui. „Apa Francisc Iosif“, așa scrie profesorul Dr. Krafft-Ebing, renumitul medic de nervi din Viena „bolnavii o folosesc bucuros, și efectul dorit, de regulă, se prezintă după câteva ore“. — Se află în farmacii și spicerii. (7).

Elevii institutului nostru pedagogic au început scripsalele pentru evaluare învățătorească în 2 Iunie n. c.

Din limba română li s'au propus două teme de prelucrat. Din literatură: *Activitatea literară alui Creangă*; iar din pedagogie: *Cum poate învățătorul influența părinții pentru școală?*

Aventurile unei scrisori. Din Cluj s'a trimis o scrisoare tot în Cluj la o adresă privată din Cafenea „Newyork.” Spre nenorocire numele orașului Cluj eră disparent de mic scris pe lângă numele cafenelei „Newyork.” La postă în graba mare s'a pus numai stampila pe scrisoare și s'a trimis în Newyorkul Americii cu datul de 10 Febr. Acolo cu mare greu au dat de un nume ce seamănă adresei de pe scrisoare. — La desfacerea scrisorii însă care nu fu mirarea, când s'a constatat, că propriaminte scrisoarea e rătăcită și încă din Ungaria. Astfel scrisoarea fu returnată, făcând a doua oră drumul peste mări și țări, și încărcată cu o sumedenie de stampilări străine abia acum a ajuns în posesiunea adevăratului adresat.

A șasezecea. În Sátorajauhely s'a ridicat Duminecă între mari serbări statuia lui Kossuth. Aceasta e deja a șasezecea statuie de alui Kossuth. — Care mare bărbat românesc are la noi Români atâtea?

Dela „Reuniunea inv. rom. Sălăgeni.” Primim următorul apel: „Reuniunea inv. rom. Sălăgeni”, în adunarea sa generală din 2 August 1910, a decis, că, din prilejul jubileului său de 40 ani dela înființare, va eda un „Memorial”, care să cuprindă în sine toate evenimentele mai însemnate și luptele avute pe terenul cultural și de educație, într'un lung șir de ani. În legătura cu aceasta Vă aducem la plăcuta cunoștință, că numitul „Memorial” e deja sub tipar și va apărea cu sfârșitul lunii Iunie a. c. Cuprinsul cărții se va extinde pe 200 pagini și va avea mai multe portrete. *Prețul unui exemplar e 3 cor. + 20 fil. porto*, (legat în pânză frumos 4 cor. + porto). Ne place a crede că, — Dvoastră, știind aprecia activitatea unei reuniuni existente de 40 ani, care cu mari jertfe aduce la iveală aceasta adevărată icoană a trecutului său, *veți grăbi cu prenumerarea la această cartică.* Prenumerarea este a se face la subscrierul secretar (Szilágyosmlyó, Kraszna utca 9), cel mult până în 30 Iunie a. c. Îndeosebi Vă atragem atențiunea și rugăm, ca să stăruim pe lângă curatoratele bisericesti-școlare, ca și ele să prenumere acest „Memorial” pe seama bibliotecilor școlare. Șimleu, la 20 Maiu 1911. Pentru com. centr. al reuniunii: *A. Barboleviciu*, vicar și președinte. *Simion Oros*, secretar.

Jumătate veac în flacări. În Statele Unite acum nu de mult s'a stins pe cale artificială un foc puternic, ce arsesse într'o mare mină americană jumătate de veac într'una. Cheltuielile stingerii s'au ridicat la un milion de coroane; socotind însă, că masa de antracit nimic făcea o pagubă de multe sute milioane — acel un milion e disparent. Inginerul care conducea stingerea a stat într'un rând 96 ore îmbrăcat. — Acolo n'a fost glumă!

Expoziție internațională de câni. În 3—4—5 Iunie nou se ține expoziție internațională de câni în Tattersall. Oare vre-un lucru mai cuminte nu putea înlocui aceasta predilecție?

Convocare. Din încredințarea comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”, conform §-lui 23, lit. c. și §-lui 36 al statutelor acestei instituții, convocă cărturărirea și țărâtimea din comunele aparținătoare tractului protopopesc al Giurgeului (comitatul Ciuc) la Adunarea de constituire a desp. Giurgeu, care va avea loc în 11 și 12 Iunie n. 1911 în Valea-Jidanului (Bicaz). Cu ocazia adunării de constituire se va ține și o Serbare culturală împreună cu o Expoziție etnografică, cu următorul program: în 11 Iunie (ziua primă de Rusalii), înainte de prânz: a) dimineața serviciul divin în biserică din Valea-Jidanului; după prânz: b) cuvântare către popor de Oct. C. Tăslăuanu; c) prelegere populară despre economia de vite și cultivarea pământului, ținută de dl Aurel Cosciuc, conferențiarul agronomic al Asociațiunii; d) deschiderea expoziției etnografice din școală; în 12 Iunie (ziua a II-a de Rusalii), înainte de prânz, după serviciul divin: e) prelegere populară cu proiecțiuni de schiopticon despre viața lui Isus; f) adunarea de constituire a despărțământului Giurgeu, prezidată de dl Oct. C. Tăslăuanu; după prânz, seara: g) reprezentatie teatrală: *Ruga dela Chiseteu*; h) petrecere.

Urmașii lui Achim. Între candidații, cari vânează după deputația din cercul Békés-Csaba e și Kristóffy. Sub decursul vorbirilor de program de Duminecă, partidul lui Achim a adus la adunare și văduva asasinatului. Aceasta arătând poporului adunat demonstrativ o bucată din cămașa însângerată a lui Achim — a îndemnat pe ascultători să voteze pe Kristóffy.

Primejdie. Din Graz se dădea zilele trecute știrea despre un caz de coleră asiatică. Într'un moment a și trecut vestea în toate părțile, că a reinviat boala primejdioasă de-odată cu primăvara. —

— Știrea despre adevăratătea cazului de moarte prin coleră se desminte ulterior.

În Iaponia. Din Tokio se vestește, că de-asupra de Hokkaido a prins féc o pădure uriașă. Cinci orașe stau împresurate de flacări. Mulți au perit deja în foc. — Sunt amenințate și mai multe mine de cărbuni.

Csikago-Burlington aud Quincy e numele liniei ferate, pe care s'au ciocnit două trenuri zilele trecute. Se telegrafiază din Newyork, că 19 pasageri au murit pe loc, și mult mai mulți lipsesc.

Eva în China. În China reclama fetelor de măritiş e o cană atârnată de streșina dinspre stradă a casei. Cu cât e gura canei mai înspre casă, cu atât e fata mai tineră. Când fata se mărită, dispăre și cana. — Oameni practici.

Vedrines, norocosul, care a obținut recordul aviaticeii pe distanța Paris—Madrid, a parcurs 1163 klm. în 37 ore, 27 minute și 12 secunde. Când s'a coborât din aeroplan în Madrid, regele Alfons i-a gratulat și i-a pus personal Crucea Ordului-Alfons pe piept. Vedrines e numai de 29 ani.

Necrolog. † *Alexandrina Dr. Pop* n. Moldovan, soția eminentului avocat *Dr. Iustin Pop*, din Deva, a repausat la 2 crt. În mormântarea va fi în 4 Iunie a. c.

Sincere condolanțe!

Partea Literară.

Biserica Romano-Catolică din împărăția rusească.

de

P. M. C. Hellon S. I.

Partea întâi.

Date statistice despre Biserica Catolică în Imperiul Rusesc.

IV.

Îngrijirea sufletească.

(Continuare).

Toate datele de până acuma ne îndrituiesc îndoiiala, oare nu cumva îngrijirea sufletească în vastul imperiu rusesc va fi insuficientă. Șematismele diecezane confirmă trista realitate. Catolicii sunt foarte număroși și foarte împrăștiați, iar preoții cam puțini, mai ales în ținuturile industriale și în diasporă, printre ortodoxii ruși. Mai întâi să vorbesc datele respective. Cum am văzut din tabela I, numărul total al parohiilor catolice din Rusia atinge cifra 2811. Le împărțim în șase categorii.

Clasa I. Parohii cu câte o mie și mai puțin de suflete se numără 167, adică 5.9% din totalitate.

Clasa II. Parohii cu câte 1000—2000 de suflete, 444, sau 15.8%.

Clasa III. Parohii cu câte 2000—5000 de suflete, 1375, sau 49%.

Clasa IV. Parohii cu câte 5000—10000 de suflete, sunt 635 sau 22.5%.

Clasa V. Parohii cu câte 10000—20000 de suflete sunt 133 sau 4.8%.

Clasa VI. Parohii cu peste 20.000 de suflete sunt în număr de 32 sau 1.2%.

Considerând mai de aproape clasa VI. a parohiilor, cu peste 20.000 suflete, aflăm niște lucruri curioase, în felul lor poate chiar pe suprafața globului.

Cea mai număroasă este parohia sf. Cruci din Lódz (citește Luđi), lângă Varșovia, cu 142.000 suflete. Ea singură ar ajunge spre a alcătui câteva eparhii italiene, cu scaune eparhiale în toată regula, și e administrată de un simplu paroh cu 8 capelanicari.

Tot Lódz, parohia Adormirii Maicii Domnului, numără 90.000 suflete. — Praga, un suburbu al Varșoviei, numără 82.000 suflete; o administrează patru preoți. Un alt suburbu, Wola, 65.000 suflete. Varșovia are următoarele parohii: sf. Ioan (21 mii sufl.), Leszna (43.000 sufl.), sf. Carol Borom. (26.000 sufl.), Tuturor sfinților (62.000 sufl.), sf. Barbara (25.000 sufl.), sf. Alexandru (28.000), P. sf. Treime (35.000 sufl.). — Orașele Ianow, Radomsk, Piotrków, Dabrowa G., Bialystok, Kowno, Zytomierz, Puliny, numără câte 21.000 suflete; Czestochowa 50.000, Petersburg, parohia sf. Ecaterine 30.000; Moscva 25.000; Kiev 39.000; Ryga 45.000; Wilno, parohia TT. sf. sf. 25.000; Odessa 36.000... etc.

(va urma)

CRUCIAȚII.

Roman istoric din veacul al XV.

după Henryk Sienkiewicz.

(Continuare).

37

Glava se aruncă înaintea lui și zise:

— Nu te mânia nobile cavalier; dacă nu-mi permiți să rămân în apropierea ta, te voi urmări la distanță de trei-patru sute de pași, căci m'am jurat pe fericirea sufletului meu, că-ți voi fi sclav credincios.

— Dar de voiu da poruncă să te prinzi și să te omoare?

— De se va întâmpla asta, n'am să mor din vina mea.

Zbisko nu mai zise nimic. — Sclavul ascunzându-se bine în hainele-i groase de iarnă, îl urmări încet. Sufia un vânt rece, iar prin aier fluturau încet fulgii de zăpadă.

Vântul suflă tot mai tare, iar turcii deși erau îmbrăcați de iarnă, începură să scribure de frig. Zbisko privi câteva minute la bunda pe care i-a trimis-o Jaghienka, apoi zise lui Glava să-l îmbrace. Nu îi era frig, și se cugetă ce prevenitoare e Jaghienka, trimițându-i bunda aceea groasă. — Apoi chemând lângă sine pe noul însoțitor îl întrebă:

— Știe bătrânul Zich, că coconița mi-te-a donat mie?

— Știe, domnul meu!

— Și i-a permis?

— Da! Dar cu mare greu... La început a strigat, dar Jaghienka umblându-i pe voie, s'a pus în genunchi înaintea lui și l-a rugat plângând, să-i împlinească dorința. El însă n'a zis la început nici un cuvânt. La urmă s'a învovt, dar coconița mi-a legat de inimă să te însoțesc pretutindeni.

— Ce fată bună! — se cugetă Zbisko.

Apoi îl întrebă:

— Dar abatele?

Sclavul zise, zimbînd:

— Am auzit, că la început a mormăit câțeva vreme pînă ce la urmă s'a învovt și i-a făcut Jaghienkei cadou un colan de mărgele, care e fără păreche în toată Cracovia. — Coconița știe trată și cu abatele și cu tatăl său.

Apoi tăcură. Fulgii de nea începură să cază tot mai tare și albiră întreg jurul.

Zbisko de-odată își opri calul. Auzi din pădure un glas sfâșietor ce se perdeă în zarea îndepărtată.

Se ivi un om, ce apropiindu-se de Zbisko începă să strige:

— Creștini buni, ajutați unui om ajuns în năcaz!

— Ce năcaz te-a ajuns?... Cine ești?..

— îl întrebă Zbisko.

— Sunt serv a lui Dumnezeu, cu toate că încă nu sunt hirotonit. În dimineața zilei de azi mi-a fugit calul cu relicviile sfinte și am rămas nearmat aici în pustietate, și mă tem de lupi.

— Dacă ai peri din cauza mea, — zise Zbisko, — ar trebui ca eu să fiu răspunzător pentru sufletul tău; dar cine îmi spune mie că oare tu vorbești aievea, — ori ești numai un mincinos? În pădure locuiesc multe ființe străine.

Domnul meu, vei putea afla că cine sunt, dacă vei cerceta lăzile mele. — Am multe bogății și îți dau și ție din ele, de mă vei ajuta.

— Spui, că ești serv a lui Dumnezeu, d'apoi tu nu știi, că ajutorarea deaproapei

nu pretinde și nu poștește recompensă? Și ce ți-a mai putut rămânea, dacă ți-a perit calul cu toate lăzile?

— Calul a fost sfâșiat de lupi, de lăzi însă nu s'au atins. Le-am adus în spate pînă aici.

Și arătă cele două pachete mari, cari erau așezate la marginea drumului.

Zbisko privi cu mirare la servul Domnului, care sâmbăna mai mult a bandit. Atunci Glava observă cu ironie:

— Poate c'ai umblat și prin Roma, dar să mă crezi, că ai o așa înfătoșare de neamț care toată vieța lui nu face altceva decât bea bere.

— Ingrozește-te de veșnica osândă

— răspuse necunoscutul — că doar vorbești cu un om, ce a mâncat paștile trecute la masă cu Popa. Ș'apoi cum poți vorbi de bere pe un frig așa de năstrujnic. Știi ce, mai bine dă-mi un pic de vin, ș'apoi în schimb vei primi indulgențe pe o lună.

— Ei, dle, cum poți face una ca asta, doar nu ești preot?

— E adevărat, dar ian te uită, aceste sunt ședulele pentru permisiune.

— Și unde te grăbești cu ele, îl întrebă Glava?

— La noapte voiu dormi undeva în vre-un grajd; iar mâine de cumva acest cavalier nobil mă va învrednici cu un cal, voiu merge mai departe în Malborg.

Zbisko auzind numele orașului, deveni curios și îl întrebă repede:

— Ești din Malborg, ai venit chiar de acolo?

— Da, sunt din Malborg.

— Nu poți fi german, căci vorbești foarte bine limba noastră!

— Sunt german și mă chiamă Zanderus; iar limba noastră o vorbesc așa de bine, fiindcă m'am născut în Thorn și acolo se vorbește limba polonă.

— Și de câtă vreme te afli în Malborg?

— Întai am fost pe pământul cel sfânt apoi m'am dus în Constantinopol, Roma, și trecând prin Franța, am ajuns în Malborg. Acum sunt în drum către Mazovia.

Fosta-i prin Plock și Varsó, — îl întrerupse Zbisko.

— Am fost, domnul meu! Dumnezeu să-i deie vieță și noroc principesei. Pe principesa germanii o iubesc tare mult, dar și Anna Danuta e un suflet nobil.

— În Varșovia este curte domnitoare?

— Nu, ci în Cehanav, unde am vorbit cu principesa.

Lui Zbisko i-ar fi plăcut să întrebe câte ceva despre Danusia, dar se temea, că necunoscutul, care putea fi și un mizerabil, va observa, că el e îndrăgostit în ea și îi va da câte și mai câte epitete. Îl întrebă deci:

— Și ce fel de bagaj ai?

— Am documente și drept de a da indulgențe. Scurtez pedeapsa celor păcătoși cu trei-patru, cinci și mai multe sute de ani. Am dreptul să iert chiar și păcatele din viitor. Documentul meu e provăzut chiar și cu sigil, poți să-l vezi dacă ai voie. — Mulți nu-i dau crezământ, cum a făcut bunăoară un călugăr din Seradzi, care nu se pricepe la lucruri de aceste.

— Și ce a făcut el?

— Oh, domnul meu! Eu cred, că el a fost slujitorul demonului. A fost un adevărat eretic.

— Te-a numit înșelător ordinar, nu-i așa?

— Dacă m'ar fi vătămat numai pe mine, l-aș iertă, căci mă îndeamnă la asta iubirea față de deaproapele, dar n'a crezut nici în adevărătatea religiunilor, cari le port cu mine și pentru aceea Dumnezeu îl va pedepsi aspru, desigur.

Zbisko nu răspuse nimic. Având milă de el, îl luă cu sine, iar lăzile i-lea transportat cu camenii din suita lui.

Peste noapte au poposit în Seradz și în ziua următoare Zbisko cercetă pe călugăr și îl rugă să-i facă două mise; una pentru reînvierea lui Mazko, iar cealaltă pentru ca Dumnezeu să-i ajute, să învingă pe germâni.

Călugărul, după obiceiul polon n'a simpatizat cu cavalierul cruciat, și când înțelese intențiunea lui Zbisko, zise:

Pedeapsa lui Dumnezeu îi va ajunge cât de târziu, dar tu să nu te abați dela gândul și planul tău, căci aceia sunt dușmanii națiunii tale și sunt păcătoși

Dumnezeu i-a umilit de altcum lângă Plovzk, dar se vede cătăta n'a fost destul.

— Afară de unul din familia mea, toți au căzut lângă Plovzk — zise Zbisko — dar mă mângai, că regele a reușit învingător, și că dintre germâni au perit vre-o douăzeci de mii.

(va urma).

Loc deschis.

Mulțumită publică.

Directiunea gimnaziului nostru își exprimă mulțumita adâncă următorilor contribuenți generoși pentru ajutorul dat „Mesei studenților“ în cursul anului școlastic 1910/11:

Dr. E. Miron Cristea, episcop cor. 10.— Filaret Musta, arhimandrit, 5.— Maria Romanu, 2.— Dr. Traian Badescu, 5.— Dr. Petru Barbu, 5.— Petru Valușescu, 1.— Dr. M. Ienciu, 1.— Dr. Alexandru Morariu, 2.— Dr. Cornel Cornean, 2.— „Banca Poporală“, 10.— „Sebeșana“, 10.— „Karansebesi új takarékpénztár“, 5.— Ioan Piso, 2.— Dr. Nicolae Ionescu, 5.— Angela Pepa, 2.— Galganovici, 1.— Moaca, 1.— Jianu, 1.— Ioan Bastius, 1.— Dr. Cornel Iorga 2.— Nicolae Ivanescu, 1.— Izidor Tătariu, 5.— „Első Karansebesi takarékpénztár“, 5.— C. Rada, 1.— „Severineana“, 5.— Demjan, 2.— Dr. I. Petrovici, 1.— Dr. Vălean, 2.— Alexandrina Vălean, 2.— Traian P. Rațiu, 1.— Nicolae Franțiu, 1.— Nicolae Proștean, 2.— Dr. C. Jurca, 1.— Dr. Florescu, 1.— Dimitrie Soceneant 2.— Dr. I. Pop, 2.— Dr. Nicolae Ioanovici, 2.— Filaret Barbu, 5.— Suma totală 114.— (Colecta lui Bujor Barbu, stud. în cl. II gimn., din Caransebeș și Lugoj). — Ștefan Berinde, 1.— Ioan Berinde —40. Ioan Petru, 1.— Mihaiase Nicolae —20. Maria Berinde, —20. Petru P. A. Berinde, —50. Vasile Gr. Berinde, —50. George Mărșav, 1.— Filip Cănda, —20. Iovan Stanci, —20. Ioan Cănda, —20. Iovan Cănda, —40. Ioan Pepenari, 1.— George Mojoatcă, —20. Ioan Hamz —10. (Colecta lui Vasile Berinde, stud. cl. II gimn. din Câmpu lui Neag, Uricani și Bărbăteni). Suma 710 fl. — „Lăpușana“ 2.— Teofil G. Grigorescu inv. 280. Dr. Ioan Oltean, avocat, 1.— Dr. Gavril Buzura, avocat, 1.— Văd. Susana Mășcan, 1.— Vasiliu Mășcan, —20. Bude Gavril

inv. —50. Cureii Augustin, comerciant 1—. Ioan Oltean preot, 1—. Grigorie Popescu preot, 2—. George Petrovan, dir. de bancă, 2—. Alexiu Stupariu casar, 2—. Aurel Farcaș proprietar, —50. Anton Gentea casar de bancă 1—. Alexandru Pop, jude de com. 1—. Vasile Duma, protopop gr.-or. 1—. Suma 20— cor. (Colecta lui Aurel Gergely stud. in cl. II. gimn.). — George Făgărășan, 2—. Nicolae Pasăre, —20. George Caian, —30. Nicolae Frățila, 1—. Suma 370. (Colecta lui Viorel Frățila, stud. in cl. II gimn. din Tŭr).

(Va urmă).

Posta Administrației.

Hășmaș datorește începând din an. 1901 până in prezent. *Bărsăul-mare*. Vă implinim dorința, dar sunteți in restanță cu abon. pe anii 1906 până in prezent. Binevoii a-l achită. *Sânt-Miclăușul-mare*. Dela început până in 1903 plătirile s'au facut in rând. In 1904 nu s'a făcut nici o plătire. In 1905 am primit 12 cor. (pe 1904). In 1906 și 1907 nu s'a plătit nimic. In 1908 iar am primit 12 cor. (pe an 1905). In 1909 iar nimic. In 1910 = 12 cor. (pe 1906) In est au de 2 ori 6 cor. (pe 1907). Deci e limpede, că anii 1908 — prezent sunt in restanță.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responsabil: Augustin Gruția

MOBILE!

cine voiește se cumpere mobile bune și trainice să se adreseze cu deplină încredere lui

D. Schmidt

negustor de mobile și măsar în **Medias—Medgyes,**

care are un depozit bine asortat cu tot felul de mobile, precum: scaune, divanuri, icoane, oglinzi, apoi mobile de lemn moale și rechizite de culină.

(50) 1—26.

În loc de 18 cor. numai 8 cor.

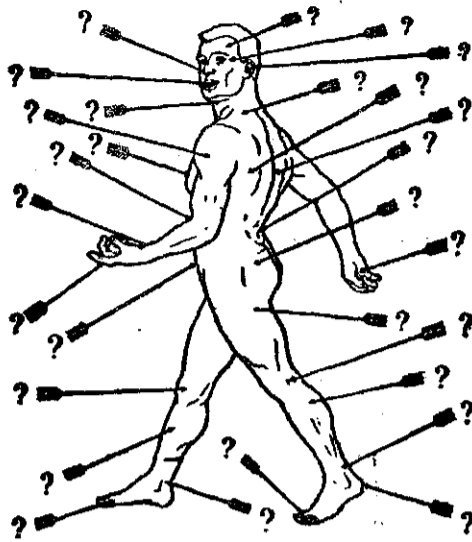

Orologiu elegant remontoir **Pentru domni Argint-Gloria** cu trei capacuri tari artistic gravate, un căpac săritor cu coardă, 10 pietri, umblare punctoasă, garanță in scris pe 5 ani numai cu **coroane 8**

(49) 2—18 **3 bucăți cor. 22.**
Catene elegante pentru orologiu à cor. 2.
Spedează pe lângă rambursă
J. WEINER. Wien XIX/1 Boschstrasse 2.

Te săgetează?

(Ai dureri?)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa-hapurile lui Feler, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica, Centrale Nr. 122 (Zágrábmege).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, viudecător, înțează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbie de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, dureri de ochi, migrenă, și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburi prevenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 duple ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elsa-hapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgărçiiuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, însteeală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comande să adresăm acurat așa: (92) 29—30

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica Centrale 122 (comit. Zágrab).

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni

in **Budapesta.**

Procur și dau informațiuni in toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortisaționale ieftin și in scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechizite economice; finanțez parcelări de moșii; esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școli și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuiesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea

(81) 12—52

advocat dipl.

VIII. Aggteleki u. 10. I. 7. Telefon: 171—27

Muschong. Băile Buziaș
Phönix apă minerală de **Buziaș**
SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VIN DECA S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri in beșica de apă.

Recomandată de medici.
Depozitul principal e la Gelb I. Blaj.

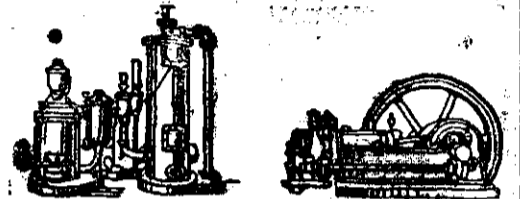
(36) 53—?

Kalmár & Ehgel

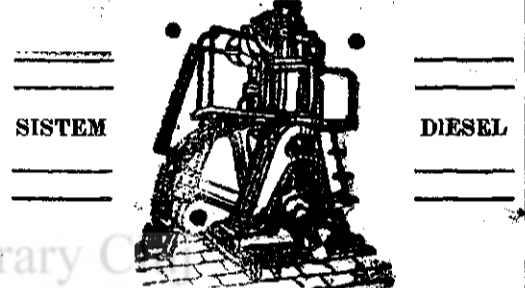
fabrică de mașini și motoară

Depozit și birou: V., Lipótring 22. Fabrică: VI., Úteggasse 19. BUDAPEST

Renumit! Original! „Benz“!

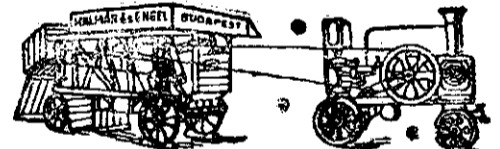
Motor-Sugător de gaz. — Mânarea cea mai efină din prezent. „Benz“-Motor cu oleia crud.

SISTEM

DIESEL

Recunoscut cel mai bun fabricat. Recomandă garniturile sale de îmblătit, Locomobile cu Benzin, cari sunt construcțiunea cea mai simplă.

Garanție deplină. Condițiuni de plată favorabile. Preliminare de prețuri și Prețuente gratis și franco. (101) 25—26

Picurile de stomac ale lui BRÁDY

prodăzute cu marca de scutiță: Vergurá Maria de Mariaczell, in decurs de 30 de ani într'atât s'au răspândit încat nici într'o casă nu pot lipsi. Cu neajuns efect se folosec aceste picuri in contra stricării stomacului, a arsurii de stomac, a incuierii scaunului, sgărçiiului de stomac și cap, a vomării, insomniei, anemiei ș. a.

Se află de vânzare in toate farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1'60 sticlă mică 90 fl. Pentru 6 sticle Cor. 5'40, 3 sticle mari Cor. 4'80 dacă se trimit banii înainte, le spedează franco:

farmacia BRÁDY K. a „Magyar Királyhöz“ Bécs I., Fleischmart 2., Depot 5.

Să fim atenți la marca de scutiță, care reprezintă pe Vergurá Maria de Mariaczell, precum și la pachetarea roșie și a subscrierii care este copia celei de pe chipul aci alăturat

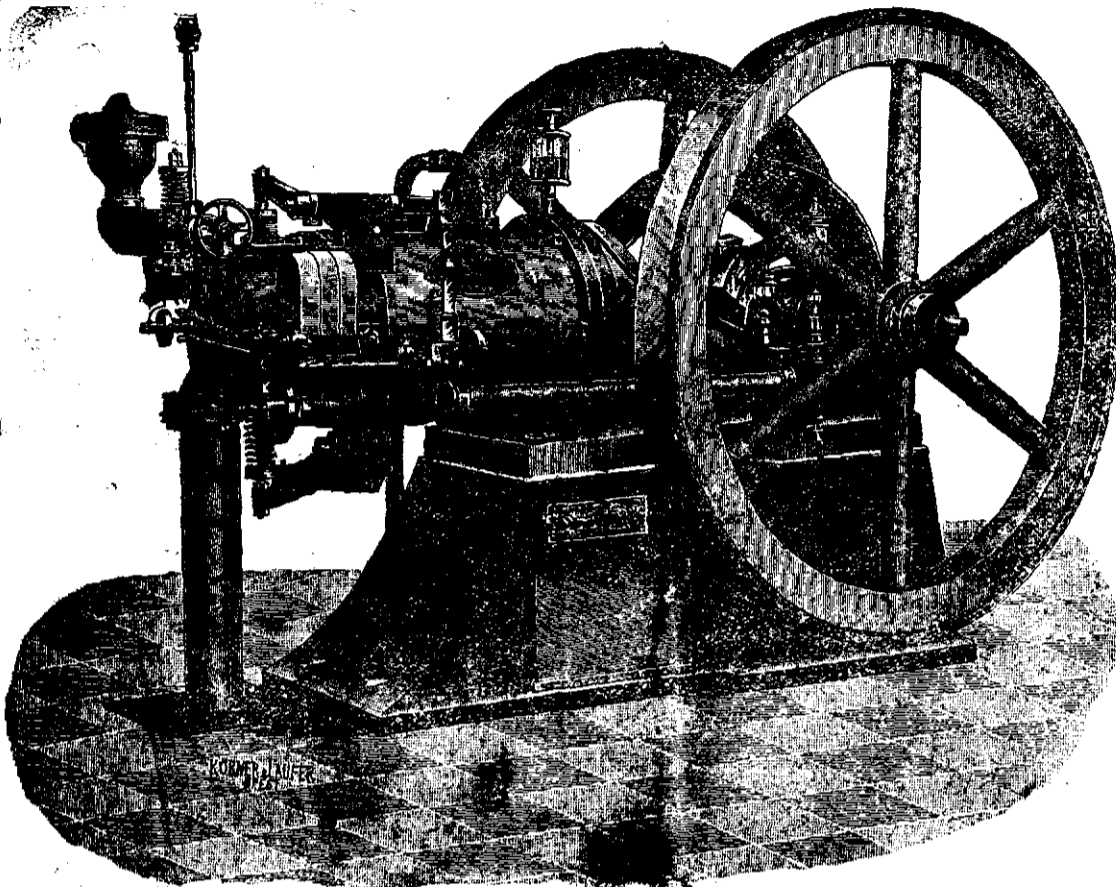
(3) 20—25

== Sprijiniți industria română! ==

PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria

EUGEN NICOLA

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai practice pluguri și mașini economice. In depozitul meu se află totdeauna gata celea mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri complete pentru imblătit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat și tot felul de mașini economice, pe cari le vând cu

prețuri moderate și condițiuni de plată favorabile, în rate.

== Cea mai mare garanță. ==

Nime să nu-și cumpere pluguri sau mașini economice până nu ceareă la firma

Eugen Nicola

prima fabrică română de mașini
in Blaj—Balázsfalva.

Deslușiri și informațiuni se dau gratis.

(38) 10-52

== Sprijiniți industria română! ==

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

in Timișoara-Fabric

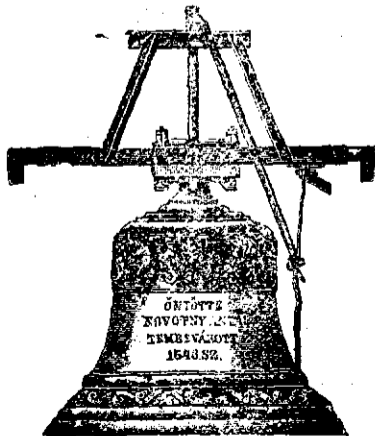
27-34-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote intregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință in ori ce parte. îndată ce clopotele sunt bătute de o latre prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute in partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăent și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal in tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de teace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

== SIBIU ==

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

☞ Asigurări împotriva focului ☞

pentru edificiile, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. in condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☞ Asigurări pe viață ☞

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. peorale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,008,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	"	4,834,801.12
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119,839.92 —
	viață	11,020,266 —
Fonduri de intemeiere și de rezervă	"	2,428,317 —

Prospecte și informații se dau gratuit in birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate in achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc in condiții favorabile in serviciul institutului.

(28) 34-?